

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 15 0 У 002511 16 Увп
Бања Лука, 26.11.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрша, председника вијећа, Душка Бојовића и Страхиње Ђурковића, чланова вијећа, уз судјеловање Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби М.Ч. из Н., (у даљем тексту: тужилац), против рјешења Министарства (у даљем тексту: тужени) број ... од 7.4.2015. године, у предмету ревизије рјешења о утврђивању статуса ратног војног инвалида и признавања права на личну инвалиднину, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 У 002511 15 У од 13.11.2015. године, у нејавној сједници одржаној дана 26.11.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се дјелимично уважава, пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 У 002511 15 У од 13.11.2015. године се преиначава у ставу 1. изреке тако да се тужба против рјешења туженог број ... од 7.4.2015. године уважава и тај акт поништава у тачки 2. диспозитива, док у тачки 1. диспозитива остаје неизмијењен.

У преосталом дијелу захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом је, у ставу 1. изреке, одбијена тужба поднесена против уводно означеног акта туженог, којим се, у тачки 1. диспозитива, укида рјешење Одјељења за општу управу Општине Н. (у даљем тексту: Одјељење Н.) број ... од 8.5.2013. године, којим је тужиоцу признат статус ратног војног инвалида (РВИ) VIII категорије са 40 % инвалидитета по основу обољења, са правом на личну инвалиднину почев од 01.08.2011. године, а у тачки 2. диспозитива одбија захтјев тужиоца за признавање статуса РВИ и права на личну инвалиднину. Ставом 2. изреке пресуде је одбијен захтјев тужиоца за исплату обустављених новчаних средстава, а ставом 3. изреке одбијен његов захтјев за накнаду трошкова поступка.

Одбијање тужбе је суд образложио тиме да је у поновном поступку ревизије тужени прибавио налаз и мишљење број 5433/15 од 26.03.2015. године Другостепене љекарске комисије, у којем је констатовано да се код тужиоца ради о хроничном обољењу бубрега - Glomerulonephritis (IgA nephritis) које се испољило за вријеме и под околностима вршења војне службе, тако да се ради о мултифакторијалном обољењу недовољно јасне етиологије из члана 40. став 3. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Обрамбено - отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник РС“ број 134/11, 9/12 и 40/12, у даљем тексту: Закон о правима бораца) према којем је правилно цијењен по оцјенској тачки 276 -б Листе процената војног инвалидитета, као саставног дијела Правилника о утврђивању процента војног инвалидитета („Службени гласник РС“ број 100/12, 116/12 и 32/14, у даљем тексту: Правилник). у проценту од 80%, од чега на војни инвалидитет отпада 30% тако да укупно

износи 20%. При томе је наведено да је другостепена љекарска комисија демантовала налаз и мишљење првостепене љекарске комисије да се ради о обољењу познате етиологије, сходно чему је ранија оцјенска тачка 273 замијењена оцјенском тачком 276-б, тако да је налаз и мишљење другостепене љекарске комисије јасан и довољно образложен, чиме је у погледу удјела војног инвалидитета поступљено у свему по путама из раније пресуде истог суда број 15 0 У 002157 14 У од 18.02.2015. године којом је тужба била уважена и раније рјешење туженог поништено јер налаз и мишљење другостепене љекарске комисије на којем се заснивало то рјешење није био дат у складу са чланом 5. став 2. Правилника о раду љекарских комисија за оцјену војног инвалидитета („Службени гласник РС“ број 100/12, у даљем тексту: Правилник о раду љекарских комисија). Сходно томе је закључено да су неосновани приговори тужиоца да утврђена дијагноза није правилна и да је болест настала у рату за вријеме службе у ВРС, јер и документација приложена уз тужбу упућује на основаност тврдње да се због патолошких налаза у мокраћи тужилац лијечио и прије рата у Универзитетском медицинском центру (УМЦ) Сарајево, а ради се о болести за коју се са медицинског становишта констатује да се насљедни фактор јавља као њен узрочник, која чињеница у конкретном случају није утврђивана управо из разлога што не би била у тужиочеву корист, јер према ставу медицинске науке у случају утврђивања насљедних фактора као узрока болести, војна инвалидност се искључује.

Благовремено поднесеним захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужилац побија њену законитост, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примјене материјалног права. Истиче да су медицински налази од прије рата били у границама нормале, те је и Нижа војно љекарска комисија (НВЛК) потврдила да је у ВРС ступио потпуно здрав и способан за војну службу, што негира закључак туженог да је много већи проценат инвалидности настао у периоду прије рата. Додаје да Отпусно писмо са Војно медицинске академије (ВМА) у Београду од 21.4.1993. године и налаз биопсије бубрега, указују на узрочно посљедичну везу боравка на ратишту и погоршања здравственог стања, као и утврђивање дијагнозе IgA нефропатија, тако да тврдња другостепене љекарске комисије да се ради о обољењу непознате етиологије није тачна, при чему је прихваћена као доказ претпоставка да није искључена могућност насљедно фамилијарног обољења. Сматра да сви медицински налази указују да је највеће погоршање здравственог стања наступило у периоду боравка на ратишту, због чега проценат инвалидности по основу војног инвалидитета није адекватно утврђен. Предлаже да се побијана пресуда поништи и наложи нижестепеном суду да преиспита своју одлуку.

У одговору на захтјев, тужени је остао код разлога оспореног акта, истичући да су сви наводи захтјева већ цијењени у оспореном акту и побијаној пресуди, због чега су без основа приговори тужиоца да је као доказ прихваћена претпоставка органа вјештачења да није искључена могућност насљедног фактора на настанак обољења, из разлога што се у посебном образложењу налаза и мишљења другостепене љекарске комисије прецизира да је тачно да није урађено клиничко испитивање у циљу потврђивања или искључивања насљедног фамилијарног обољења на настанак болести, али са јасним указивањем да уколико би се то утврдило, односно постојање тог фактора, то не би било у корист тужиоца, јер се према ставу медицинске науке у случају утврђивања насљедних фактора као узрока болести, војна инвалидност искључује. Предлаже да се захтјев одбије, али да суд цијени благовременост захтјева у складу са одредбама члана 38. став 1. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС) јер је нижестепени суд запримио захтјев дана

28.03.2016. године а побијана пресуда донесена 13.11.2015. године, те да се евентуално донесе рјешење којим се захтјев одбацује као неблаговремен.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, побијану пресуду, оспорени акт и цјелокупне списе предметне управне ствари, на основу одредбе 39. Закона о управним споровима („Службени гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11- у даљем тексту: ЗУС), одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Прије свега, овај суд је испитао благовременост захтјева, утврдивши да је умјесто путем нижестепеног суда, поднесен директно овом суду дана 30.12.2015. године, препорученом пошиљком на Пошти Т., након чега га је овај суд дописом од 17.03.2016. године прослиједио на надлежни поступак нижестепеном суду, у смислу члана 35. став 1. ЗУС-а којим је прописано да се захтјев предаје окружном суду против чије одлуке се подноси, на начин предвиђен чланом 16. истог закона, а који у смислу става 1. тог члана подразумијева да се дан предаје пошти препорученом пошиљком сматра као дан предаје надлежном суду. Како је потом нижестепени суд све списе предмета доставио на надлежност овом суду, имајући у виду да је тужилац побијану пресуду примио, што је видљиво из списка предмета нижестепеног суда, дана 3.12.2015.године, захтјев је поднесен благовремено, сходно члану 36. став 2. ЗУС-а, у року од 30 дана од дана достављања тужиоцу побијане пресуде, на шта не утиче што је првобитно упућен овом суду.

Из списка предмета произлази да је тужени својим ранијим рјешењем број ... од 29.4.2014.године, укинуо поменуто првостепено рјешење Одјељења Н. од 8.5.2013.године којим је тужиоцу признат статус РВИ VIII категорије са 40% инвалидитета, трајно по основу обољења, са правом на личну инвалиднину почев од 1.8.2011. године, које рјешење је донесено на основу налаза и мишљења Првостепене љекарске комисије број 880/12 од 2.11.2012. године, која је тужиочев инвалидитет цијенила по оцјенској тачки 273 (једнострани хронични пијелонефритис, према тежини, 20 до 40%) у проценту од 40 %, на супрот чему је налазом и мишљењем другостепене љекарске комисије на којем се темељило рјешење туженог утврђено да се ради о хроничном обољењу бубрега - гломерулонефритису (IgA nephritis) који се испољио за вријеме и под околностима вршења војне службе, имајући у виду да се у медицинском налазу од 14.1.1992. године (прије ступања у ВРС) као и налазу од 16.3.1992.године наводе сметње типа крваве мокраће непознатог узрока, па да налаз ВМА од 19.7.1993. године и паталогкохистолошки налаз број 2671 од 4.5.1993. године недвосмислено упућују да се ради о наведеном обољењу бубрега, које је цијењено по оцјенској тачки 276-б (средње тешки облици нефрита или нефроза, са лако повећаном азотном ретенцијом, хипертензијом и израженим промјена на очном дну, 60 до 80%) у проценту од 80 %, од чега на војни инвалидитет отпада 30% од утврђеног процента, тако да војни инвалидитет износи 20% трајно.

То рјешење је поништено пресудом нижестепеног суда број 15 0 У 002157 14 У од 18.02.2015. године, са образложењем да такав налаз и мишљење није довољно јасан и образложен, јер није наведено зашто је дошло до измјене оцјенске тачке и степена инвалидитета, па да другостепена љекарска комисија није имала у виду новију медицинску документацију и то налаз лабораторије Дома здравља Н. од 29.10.2012. године и 22.4.2014.године, те налаз и мишљење Интернистичке ординације Срце М. из 2007, 2012. и 2014. године, а и осталу медицинску документацију, због чега такав налаз и мишљење није дат у складу са Правилником о раду љекарских комисија.

У поступку извршења те пресуде, тужени је донио оспорени акт, који се заснива на прибављеном налазу и мишљењу Другостепене љекарске комисије број 5434/15 од 26.3.2015. године, у којем је наведено да је након прегледа тужиоца, разговора са њим и увидом у медицинску документацију, утврђено да се ради о IgA нефропатији (под сумњом суспектно), јер се у Отпусном писму Клинике за нефрологију ВМА од 21.4.1993. године налази податак да је 5 година прије пријема на ту клинику, повремено при упалама горњег респираторног тракта добивао безболну мокраћу са присуством видљиве крви, које појаве су се обично дешавале у зимском периоду, при чему је констатовано да је рађена биопсија и да налаз те клинике број 2671 упућује на IgA нефропатију, па указано на потребу да се клиничким испитивањем искључи насљедно фамилијарно обољење, те да је у току ратног периода 1992 - 1993. година цијењен пред (НВЛК под разним дијагнозама (упала синуса, присуство крви у мокраћи-веће количине, гломерулонефритис хронични), иако је по том налазу оглашен способним за војну службу. Имајући у виду ПХ налаз и потребу да се уради испитивање на фамилијарну насљедност, која није искључена нити је потврђена, закључено је да се у складу са чланом 40. став 3. Закона о правима бораца, ради о мултифакторијалном и недовољно јасном обољењу, према оцјенској тачки 276-б - 80%, од чега на војни инвалидитет из наведених разлога отпада 30% тако да војни инвалидитет по тој оцјенској тачки износи укупно 20%. При томе је додато да имајући у виду приложене медицинске налазе, као и оцјену НВЛК, није од утицаја што није урађено клиничко испитивање у циљу потврђивања или искључивања насљедног фамилијарног обољења, јер уколико би се то утврдило, не би било у корист тужиоца јер према ставу медицинске науке у случају утврђивања насљедних фактора као узрока болести, војна инвалидност се искључује.

На бази таквог налаза и мишљења другостепене љекарске комисије, имајући у виду да је чланом 5. став 1. Закона о правима бораца прописано да је РВИ лице из члана 2. став 1. до 3. тог закона које је у вршењу војне службе задобило болест по основу које му је наступио војни инвалидитет од најмање 40%, а како је у поступку вјештачења утврђено да војни инвалидитет код тужиоца по основу наведеног обољења износи 20%, закључено је да нису испуњени услови да му се призна статус РВИ, сходно чему је у поступку ревизије у смислу члана 99. став 1. и 3. у вези члана 98. став 1. истог закона одлучено као у оспореном акту, који је потврђен побијаном пресудом, са разлозима већ изнесеним у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда је правилна и законита у погледу тачке 1. диспозитива оспореног акта, док није у погледу тачке 2. диспозитива тог акта.

Наиме, неспорно је да је поступајући у извршењу раније пресуде нижестепеног суда, прихватањем новог налаза и мишљења Другостепене љекарске комисије број 5434/15 од 26.3.2015. године, тужени у оспореном акту дао довољно јасне и аргументоване разлоге за укидање првостепеног рјешења, цијенивши тужиоца по оцјенској тачки 276-б у максималном проценту од 80%, јер је утврђено да се ради о IgA нефропатији, што произилази из Отпусног писма Клинике за нефрологију ВМА од 21.4.1993. године и налаза те клинике број 2671 који упућује на IgA нефропатију (са потребом да се клиничким испитивањем искључи насљедно фамилијарно обољење), те да је у току ратног периода 1992.-1993. година, такође пред НВЛК када је оцијењен способним за војну службу, цијењен (поред осталих дијагноза) исто под дијагнозом гломерулонефритис хронични. Код тако утврђеног чињеничног стања, позивајући се на ПХ налаз, као и потребу да се уради испитивање на фамилијарну насљедност, правилно је у складу са чланом 40. став 3. Закона о правима бораца, којим је прописано да се при утврђивању процента војног инвалидитета узима одговарајући проценат од цијелокупног

оштећења организма, с обзиром на природу болести и њен развитак, трајање ратних напора, године старости и слично, закључено да се ради о мултифакторијалном и недовољно јасном обољењу. Код чињенице да је у поменутом Отпусном писму Клинике за нефрологију ВМА од 21.4.1993. године наведено да је 5 година прије пријема на ту клинику, повремено при упалама горњег респираторног тракта добивао безболну мокраћу са присуством видљиве крви, које појаве су се обично дешавале у зимском периоду, па да и медицинска документација из 1990. године из УМЦ Сарајево, на коју се тужилац позивао, упућује на постојање тужиоцевог обољења и прије ступања у ВРС, у виду присуства веће количине крви у урину, те да се лијечио на урологији због акутне хеморалгичне упале мокраћне бешике када је упућен на нефролошку контролу, све то недвосмислено указује да је прије ступања у ВРС оболијевао од симптоматске нефропатије, чији узрок је непознат. Сходно томе је правилно утврђено да од укупног процента од 80% по оцјенској тачки 276-б, на војни инвалидет отпада 30% и да војни инвалидитет по тој оцјенској тачки износи укупно 20%. На другачије утврђење не утиче чињеница да није урађено клиничко испитивање у циљу потврђивања или искључивања насљедног фамилијарног обољења, о чему је у посебном образложењу другостепене љекарске комисије, везано за упуте суда из раније пресуде, дато ваљано образложење да код приложених медицинских налаза и оцјене НВЛК, уколико би се и утврдило насљедно фамилијарно обољење, то не би било у корист тужиоца јер према ставу медицинске науке у случају утврђивања насљедних фактора као узрока болести, војна инвалидност се искључује.

Према томе, такав налаз и мишљење другостепене љекарске комисије је дат у складу са чланом 5. став 2. Правилника о раду љекарских комисија, јер садржи довољно јасне разлоге за утврђени проценат војног инвалидитета, код чињенице да су симптоми наведеног обољења код тужиоца констатовани и прије његовог учешћа у ВРС, у којој има учешће од 24.5.1992. до 10.3.1996. године, тако да се неспорно ради о мултифакторијалном обољењу непознате етиологије на чији настанак је утицало више ендогених фактора, сходно чему је укупан војни инвалидитет утврђен у проценту од 20%, које обољење одговара оцјенској тачки 276-б по којој је тужилац цијењен, умјесто што је раније неправилно цијењен по оцјенској тачки 273 која предвиђа једнострану хроничну пиелонефритис (20 до 40%) за које је од стране првостепене љекарске комисије било утврђено да се ради о обољењу познате етиологије. Тиме су отклоњени недостаци у односу на образложење ранијег рјешења туженог које је поништено претходном пресудом нижестепеног суда, у чијем извршењу је донесен оспорени акт.

Како су тужиоцу статус РВИ и право на личну инвалиднину признати рјешењем првостепеног органа од 8.5.2013. године, према Закону о правима бораца, а имајући у виду да је чланом 5. став 1. тог закона предвиђено да је РВИ лице из члана 2. став 1. до 3. тог закона које је у вршењу војне службе задобило болест по основу које му је наступио војни инвалидитет од најмање 40%, код чињенице да је поновном поступку ревизије првостепеног рјешења утврђено да војни инвалидитет код тужиоца по основу наведеног обољења износи 20%, правилно је закључено да нису испуњени услови да се тужиоцу и даље призна статус РВИ. Сходно томе је у смислу члана 99. став 1. и 3. у вези члана 98. став 1. истог закона, одлучено као у ставу 1. диспозитива оспореног акта, укидањем првостепеног рјешења, о чему су у образложењу оспореног акта и побијаној пресуди дати довољно јасни и аргументовани разлози, који се не могу довести у сумњу наводима захтјева.

Међутим, став 2. диспозитива оспореног акта којим је одбијен тужиоцев захтјев за утврђивање својства РВИ и признавање права на личну инвалиднину, није правилан,

јер је контрадикторан ставу 1. диспозитива, што је супротно одредби члана 196. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ број 13/02, 87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП) која подразумијева да диспозитив рјешења треба бити јасан, кратак и одређен. То из разлога што је тужилац до доношења оспореног акта уживао својство и права која су му била призната првостепеним рјешењем, па како је та права већ уживао према првостепеном рјешењу, које је укинута ставом 1. диспозитива оспореног акта, није било основа да се ставом 2. диспозитива истог акта одбије тужиочев захтјев, већ се једино могао утврдити престанак права која су му била призната првостепеним рјешењем, имајући у виду да се у смислу члана 254. став 2. ЗОУП-а укидањем рјешења не поништавају правне посљедице које је то рјешење произвело већ се онемогућава даље произвођење правних посљедица тог рјешења.

Због наведеног, по оцјени овог суда остварен је разлог из одредбе члана 35. став 2. ЗУС-а, који се односи на повреду прописа о поступку која је могла бити од утицаја на рјешење ствари, тако да се захтјев тужиоца дјелимично уважава, на основу одредаба члана 40. став 1. и 2. тог закона, побијана пресуда преиначује у ставу 1. изреке, на начин да се тужба уважава и оспорени акт поништава у тачки 2. диспозитива, јер су остварени разлози из одредбе члана 10. став 4. ЗУС-а за поништење оспореног акта у том дијелу, док став 1. диспозитива оспореног акта остаје неизмијењен.

Записничар
Здравка Чучак

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић